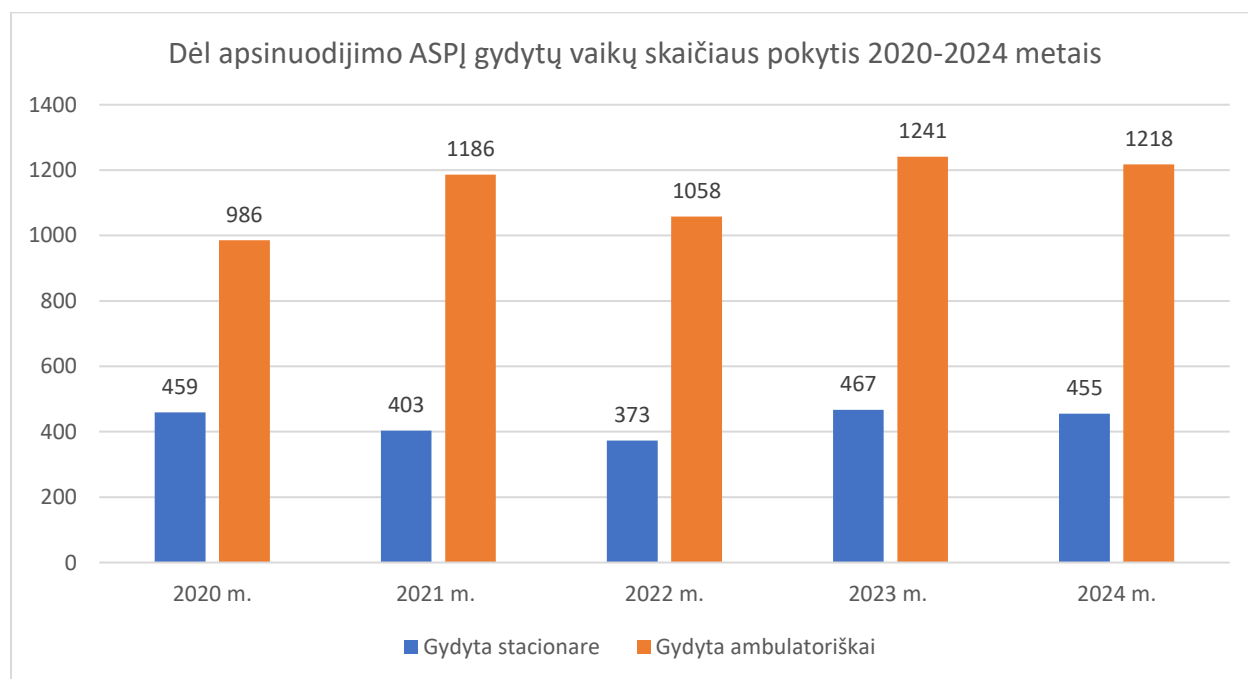

2020-2024 metų vaikų apsinuodijimų ataskaita

2020-2024 metų vaikų apsinuodijimų ataskaita parengta vadovaujantis Valstybinės ligonių kasos (toliau – VLK) pateiktais 2020-2024 m. duomenimis ir Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VVKT) Farmakologinio budrumo ir apsinuodijimų informacijos skyriaus 2020-2024 m. telefonu suteiktų konsultacijų duomenimis.

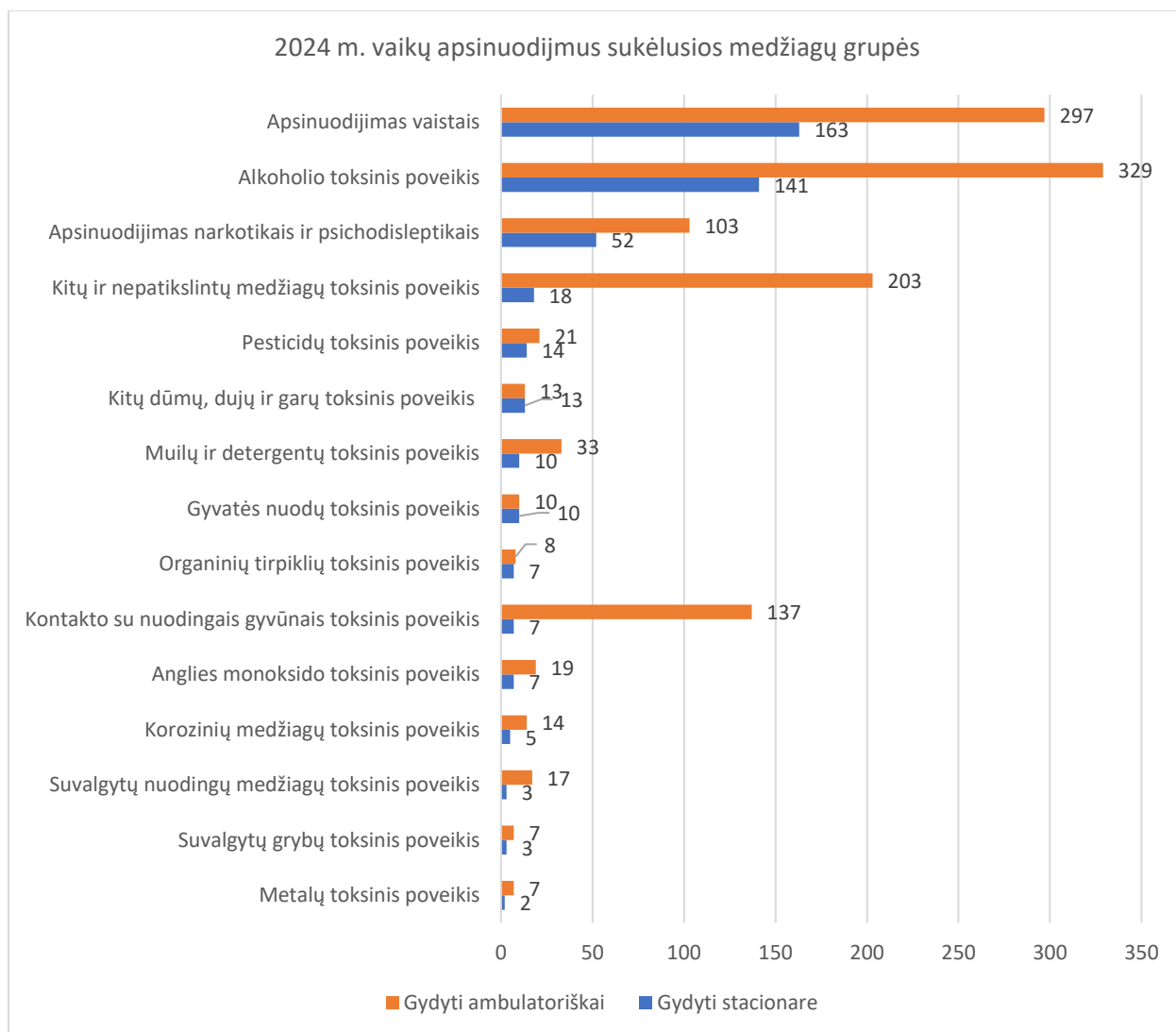
Vadovaujantis VLK duomenis 2024 metais stacionarinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose (toliau – ASPĮ) dėl apsinuodijimų gydyti 455 vaikai, ambulatorinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose – 1218 vaikų. Apsinuodijusių vaikų, gydytų stacionarinėse ir ambulatorinėse gydymo įstaigose skaičiaus pokytis 2020 – 2024 metais parodytas 1 paveiksle.

1 pav. Dėl apsinuodijimo ASPĮ gydytų vaikų skaičiaus pokytis 2020 – 2024 metais

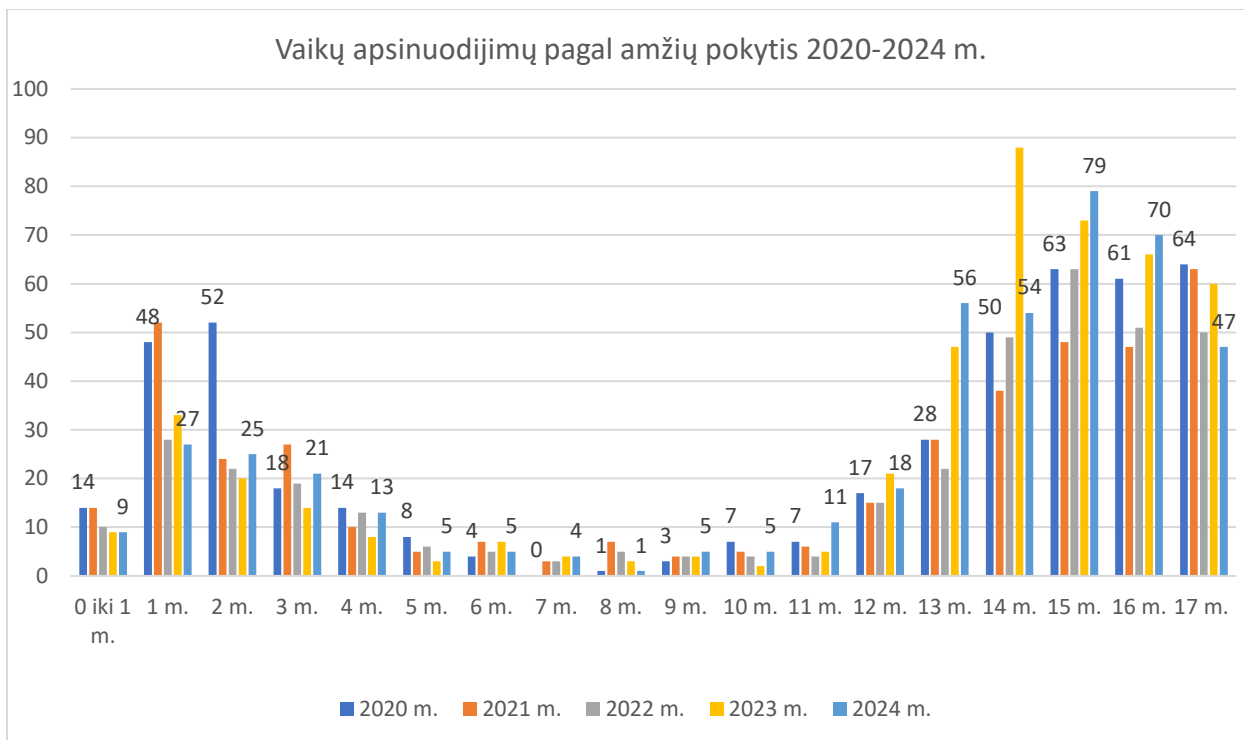
2024 m. ASPĮ stacionaruose gydyti 455 vaikai, ambulatoriškai – 1218 vaikų iki 18 m. amžiaus. Dėl apsinuodijimų gydytų vaikų skaičius 2020-2024 m. turi tendenciją nežymiai didėti.

Vaikų apsinuodijimų struktūra pagal medžiagas matoma 2 pav. Didžiąją dalį vaikų apsinuodijimų sudaro apsinuodijimai vaistais (36 proc.), alkoholiu, (31 proc.) narkotinėmis bei psichotropinėmis medžiagomis (11 proc.) bei kitų ir nepatiksintų medžiagų toksinis poveikis (4 proc.) apsinuodijimai likusiomis medžiagomis pasiskirsto nuo 1 iki 3 proc.

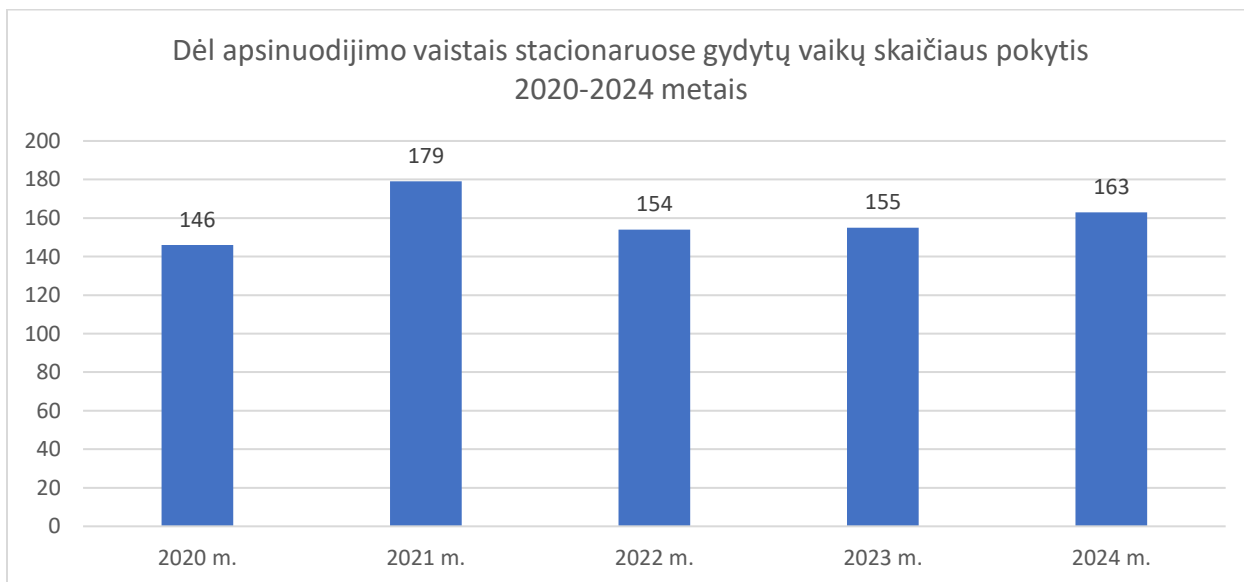
2 pav. 2024 m. vaikų apsinuodijimų struktūra pagal medžiagų grupes

Dažniausiai vaikai apsinuodija amžiaus grupėse iki vienerių ir nuo vienerių iki trejų metų. Tai siejama su šio amžiaus vaikų elgesio ypatumais, jie tyrinėdami aplinką viską ragauja. Vyresniame amžiuje apsinuodijimų tolygiai mažėja, kol nuo 9-12 metų vėl stebima apsinuodijimų skaičiaus augimo tendencija, kuri piką pasiekia 14-16 amžiaus tarpsnyje. Apsinuodijimų didėjimą šioje amžiaus grupėje lemia piktnaudžiavimas alkoholiu, psichotropinėmis medžiagomis, medikamentais.

3 pav. 2020-2024 m. dėl apsinuodijimų stacionaruose gydyti vaikai pagal amžių.

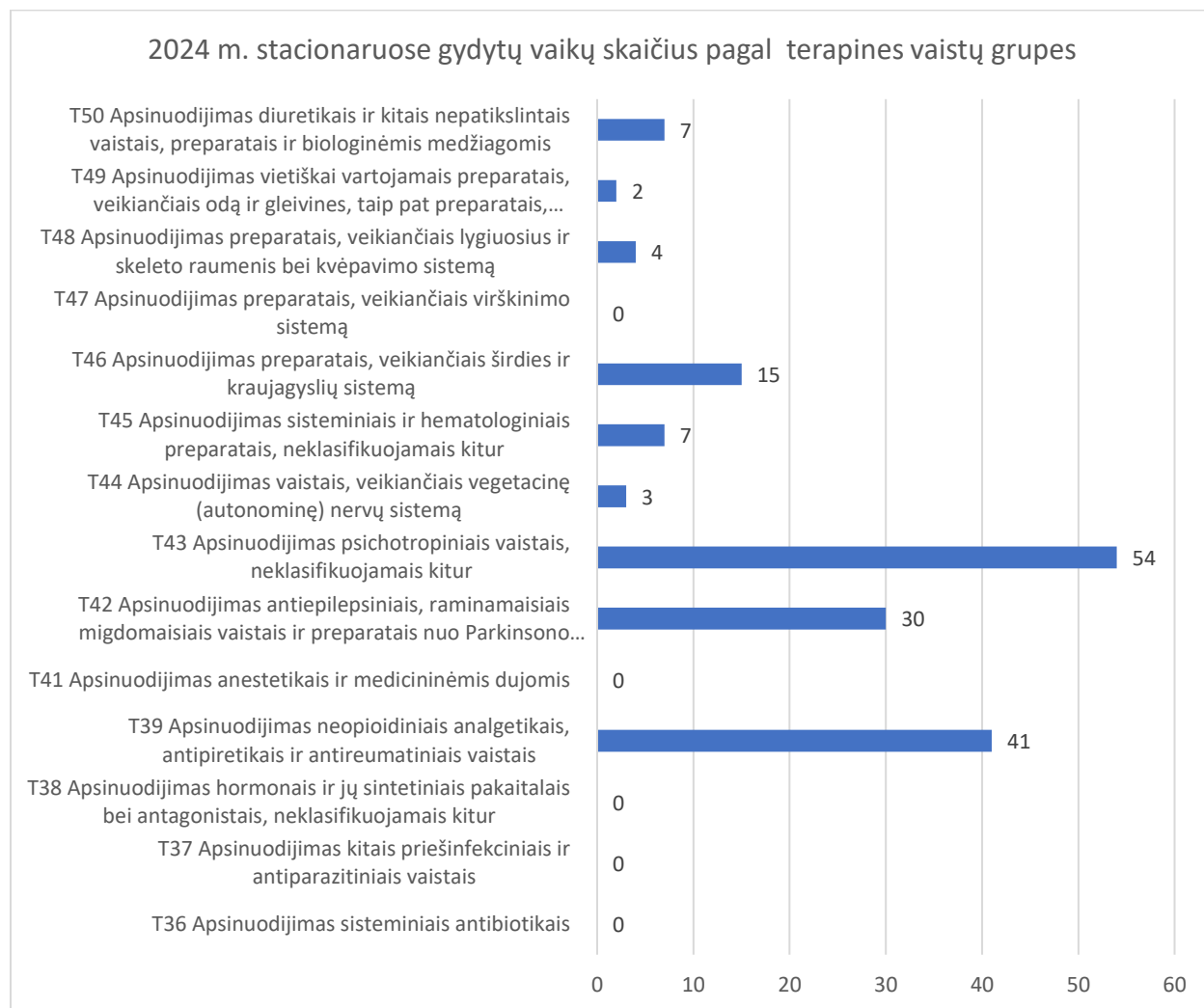
Dėl apsinuodijimo vaistais stacionaruose gydytų vaikų skaičiaus pokytis 2020-2024 metais matomas 4 pav.

4 pav. 2020-2024 m. dėl apsinuodijimų vaistais stacionaruose gydyti vaikai

2024 m. šalies stacionaruose dėl apsinuodijimo vaistais gydyti 163 vaikai. Analizuojant apsinuodijimus nustatyta, kad vaikų apsinuodijimų dalis nuo bendro apsinuodijimų skaičiaus

lyginant su 2023 m. sumažėjo 3 proc. (nuo 22 proc. 2023 m. iki 19 proc. 2024 m.), iš jų apsinuodijimų vaistais dalis padidėjo 3 proc. ir siekia 36 proc.:

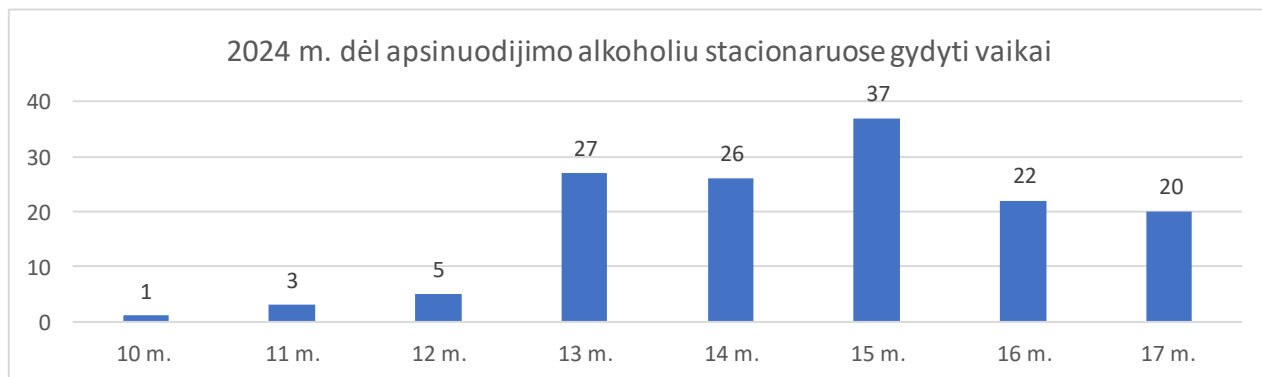

5 pav. 2024 m. ASPĮ stacionaruose gydyti vaikai pagal terapines vaistų grupes

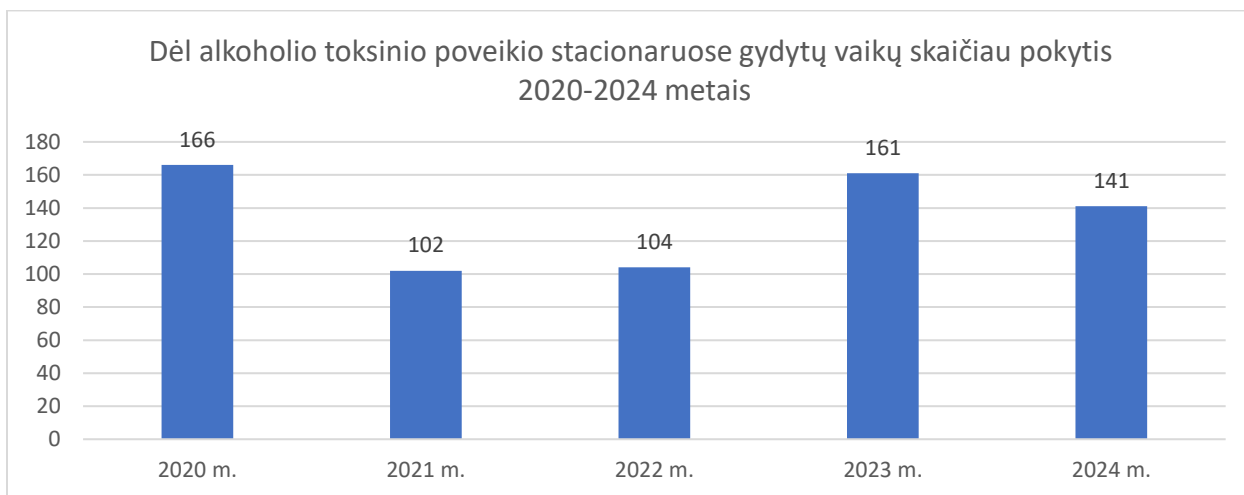
Įvertinus 2024 metų duomenis, matome, kad vaikų tarpe vyrauja apsinuodijimai keliomis terapinėmis vaistų grupėmis, didžiausias grupes sudaro apsinuodijimai pagal šias terapines vaistų grupes:

- T43 Apsinuodijimas psichotropiniais vaistais, neklasifikuojamais kitur – 33 proc.
- T39 Apsinuodijimas neopioidiniais analgetikais, antipiretikais ir antireumatiniais vaistais. – 25 proc.
- T42 Apsinuodijimas antiepilepsiniais, raminamaisiais migdomaisiais vaistais ir preparatais nuo Parkinsono (Parkinson) ligos (iš jų – benzodiazepinai), – 19 proc.
- T46 Apsinuodijimas preparatais, veikiančiais širdies ir kraujagyslių sistemą– 9 proc.,
- T45 Apsinuodijimas sisteminiais ir hematologiniais preparatais, neklasifikuojamais kitur– 4 proc.
- T50 Apsinuodijimas diuretikais ir kitais nepatikslingais vaistais, preparatais ir biologinėmis medžiagomis. – 4 proc.

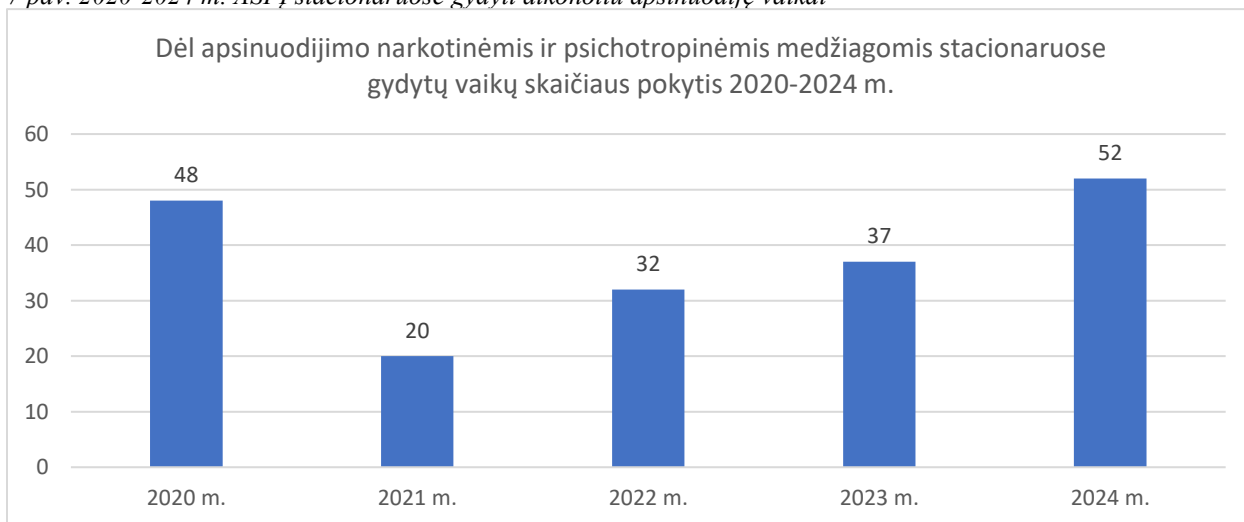
2024 metais ASPĮ stacionaruose gydytas 141 alkoholiu apsinuodijęs vaikas. Vaikai nuo 10 m. amžiaus ir nepilnamečiai pradeda piktnaudžiauti alkoholiu. Dažniausia dėl apsinuodijimo alkoholiu gydyti 13-17 m. vaikai.

6 pav. 2024 m. ASPĮ stacionaruose gydyti alkoholiu apsinuodiję vaikai pagal amžių

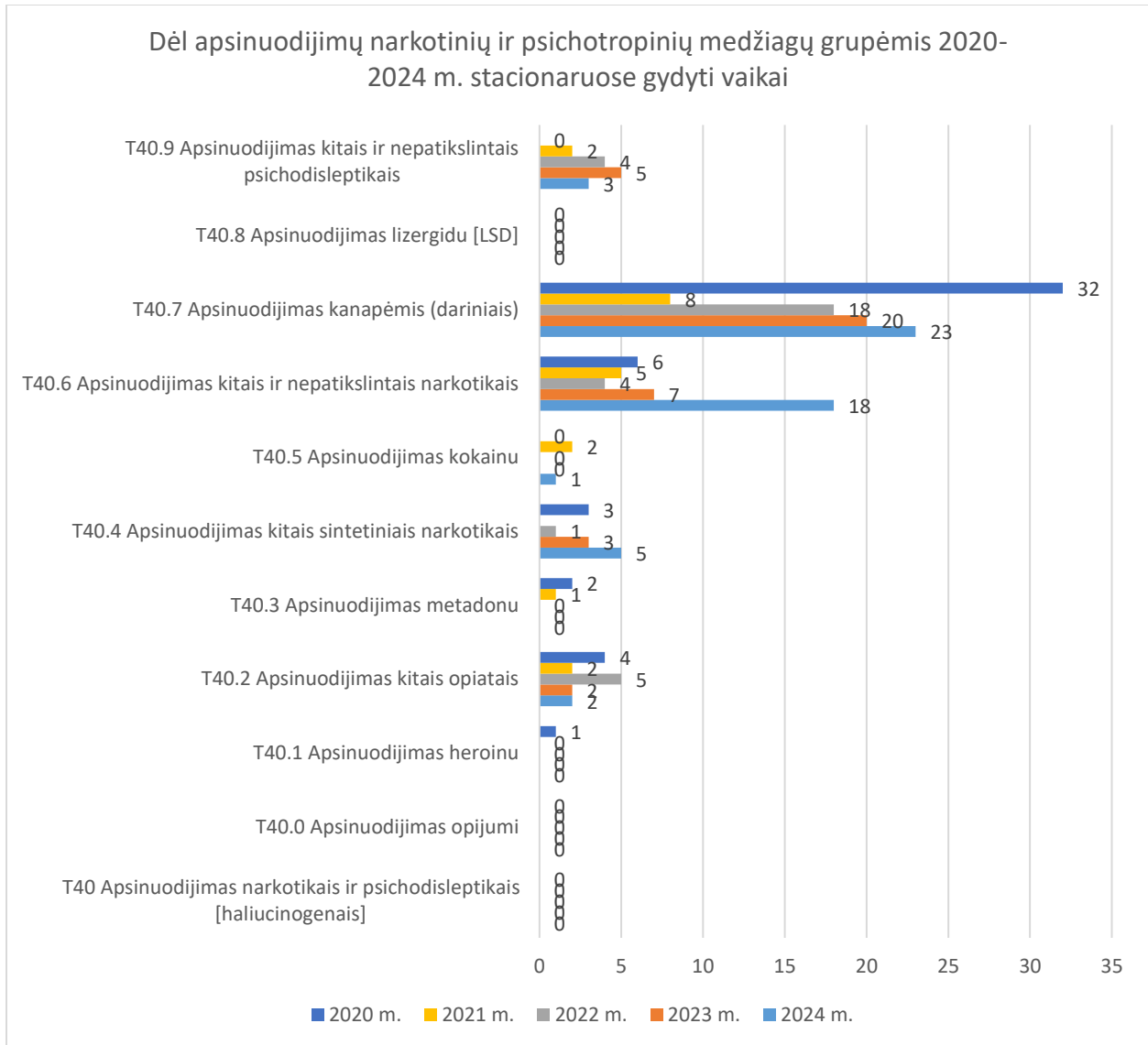

7 pav. 2020-2024 m. ASPĮ stacionaruose gydyti alkoholiu apsinuodiję vaikai

8 pav. 2020-2024 m. ASPĮ stacionaruose gydyti narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis apsinuodiję vaikai

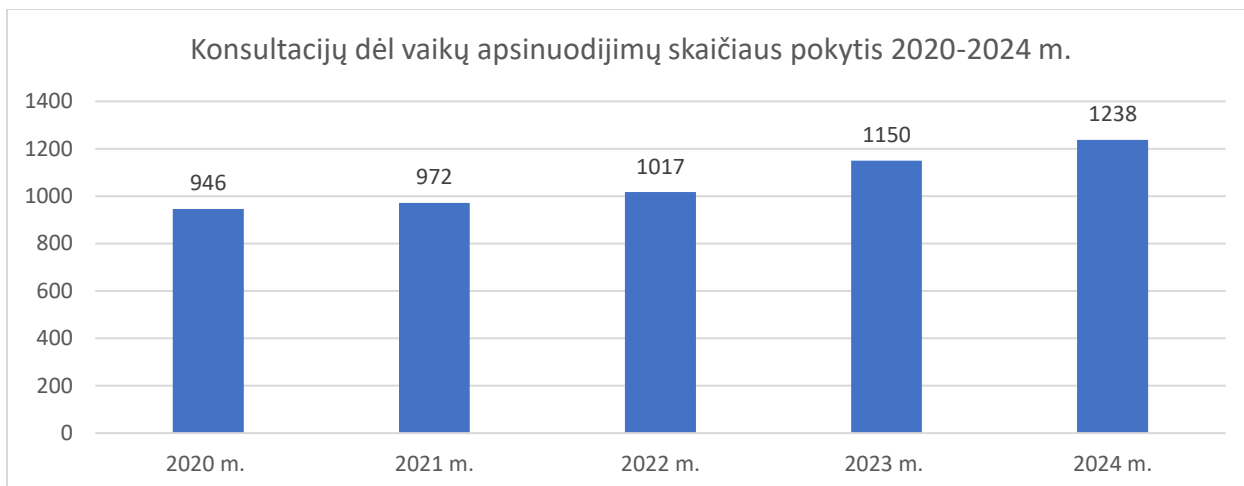
2024 m. ASPĮ stacionaruose gydytų alkoholiu apsinuodijusių vaikų skaičius lyginant su 2023 m. sumažėjo 14 proc., o stacionaruose gydytų narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis apsinuodijusių vaikų skaičius išaugo 29 proc.

9 pav. 2020-2024 m. ASPĮ stacionaruose gydyti narkotinių ir psichotropinių medžiagų grupėmis apsinuodiję vaikai

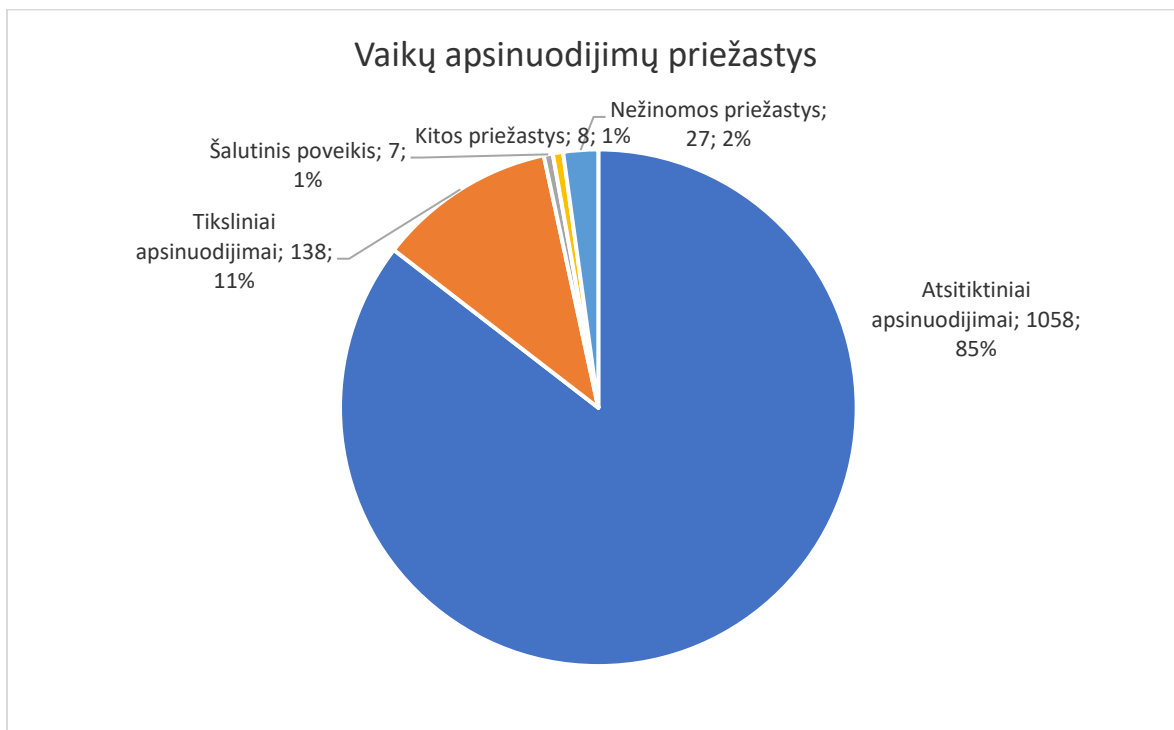
Įvertinus vaikų apsinuodijimus narkotinių ir psichotropinių medžiagų grupėmis dažniausia vaikai gydyti dėl apsinuodijimo kanapėmis ir jų dariniais bei kitais ir nepatikslingais narkotikais.

2024 metais VVKT FBAIS specialistai dėl vaikų apsinuodijimų suteikė 1238 konsultacijas. Konsultacijų skaičius tiriamuoju laikotarpiu tolygiai auga ir nuo 2020 metų padidėjo 24 proc.

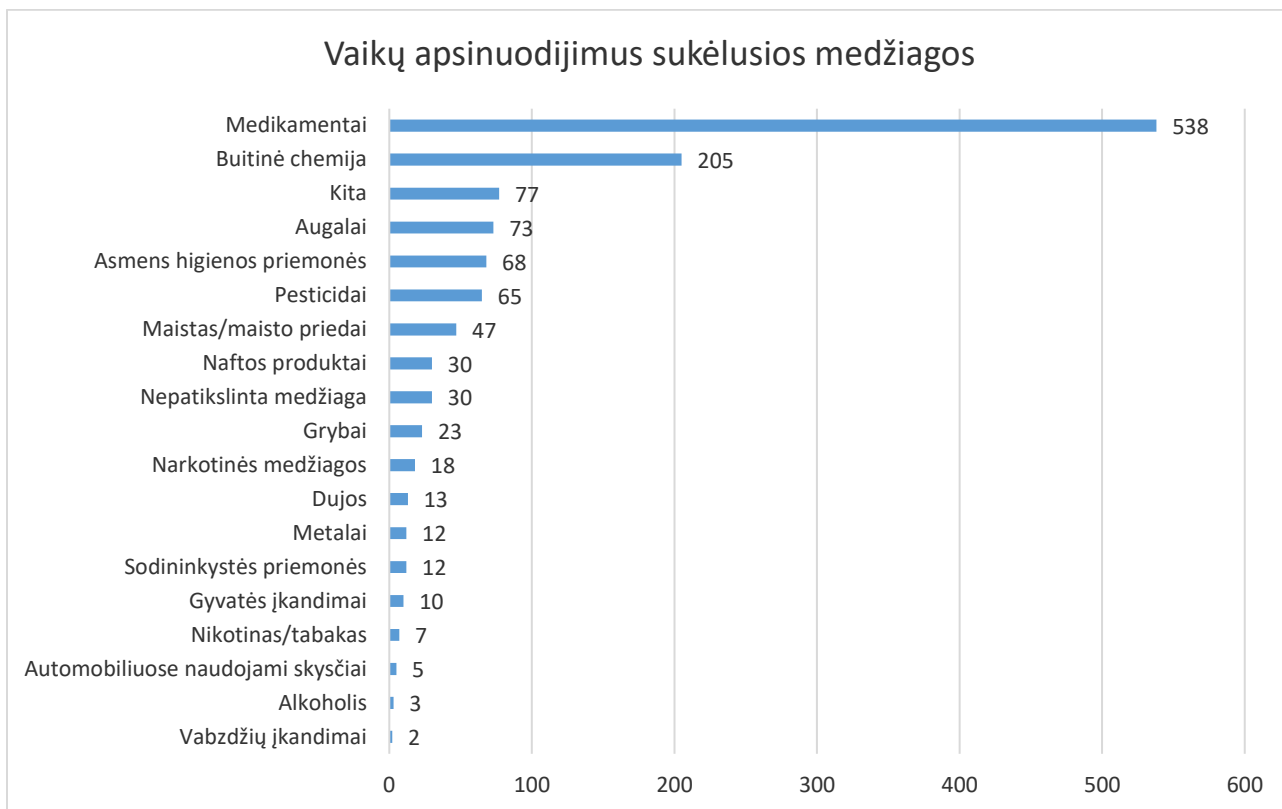
10 pav. 2020-2024 m. dėl vaikų apsinuodijimų suteiktų konsultacijų skaičiaus pokytis

Dažniausiai vaikai apsinuodija netyčia – atsitiktiniai apsinuodijimai 2024 m. sudarė 85 proc. konsultuotų vaikų apsinuodijimų atvejų., tiksliniai vaikų apsinuodijimai sudarė 11 proc., kai apsinuodijimų priežastys nežinomos – 2 proc., šalutinis medžiagų poveikis ir kitos apsinuodijimų priežastys – po 1 proc.

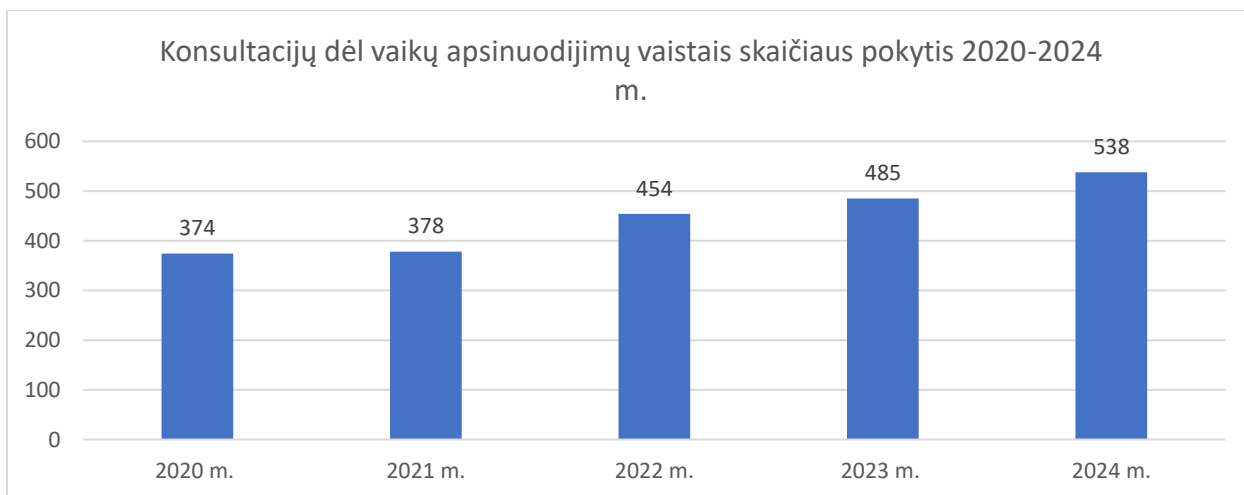

11 pav. Vaikų apsinuodijimų struktūra pagal apsinuodijimo priežastis

Dažniausiai skambinta konsultuotis dėl vaikų apsinuodijusių medikamentais (43 proc.), buitine chemija (17 proc.), kitomis medžiagomis, augalais (po 6 proc.), asmens higienos priemonėmis, pesticidais (po 5 proc.). Kaip pasiskirsto kitos apsinuodijimą sukėlusios medžiagų grupės parodyta 12 pav.:

12 pav. Vaikų apsinuodijimų struktūra pagal apsinuodijimą sukėlusias medžiagų grupes

13 pav. 2020-2024 m. suteiktos konsultacijos dėl vaikų apsinuodijimo vaistais

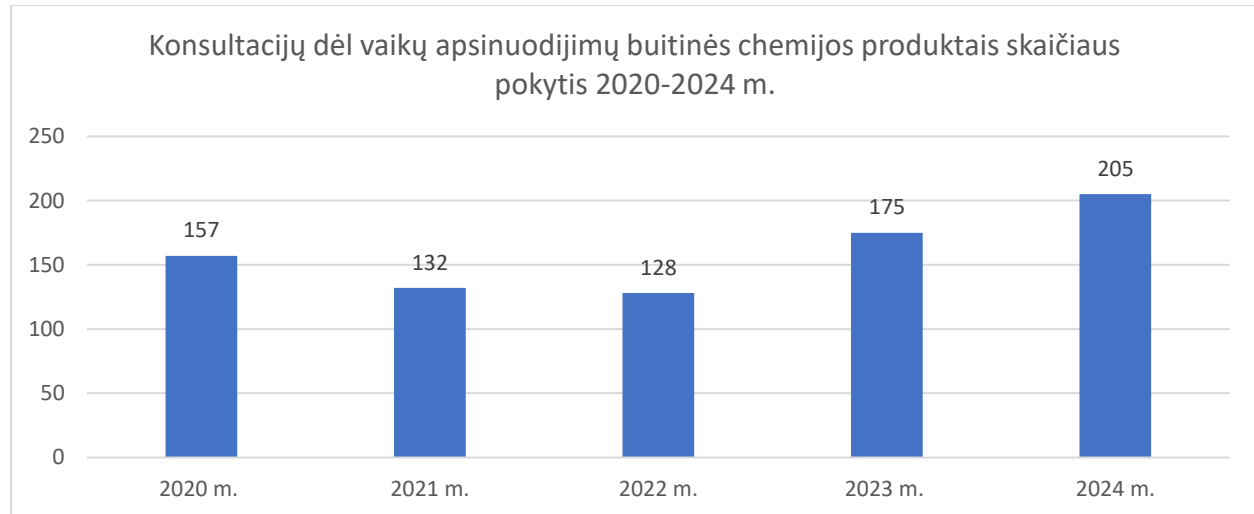
2020 m. – 946 kartus konsultuota dėl vaikų apsinuodijimų, iš jų dėl vaikų apsinuodijimo vaistais – 374 kartus (40 proc. visų vaikų apsinuodijimų)

2021 m. – 972 kartus konsultuota dėl vaikų apsinuodijimų, iš jų dėl vaikų apsinuodijimo vaistais – 378 kartus (39 proc. visų vaikų apsinuodijimų).

2022 m. – 1017 kartų konsultuota dėl vaikų apsinuodijimų, iš jų dėl vaikų apsinuodijimo vaistais – 454 kartus (47 proc. visų vaikų apsinuodijimų)

2023 m. – 1150 kartų konsultuota dėl vaikų apsinuodijimų, iš jų dėl vaikų apsinuodijimo vaistais – 485 kartus (43 proc. visų vaikų apsinuodijimų)

2024 m. – 1238 kartus konsultuota dėl vaikų apsinuodijimų, iš jų dėl vaikų apsinuodijimo vaistais – 538 kartus (43 proc. visų vaikų apsinuodijimų)

14 pav. 2020-2024 m. suteiktos konsultacijos dėl vaikų apsinuodijimo buitinės chemijos produktais

Įvertinus 2020-2024 metų duomenis matyti, kad konsultacijų dėl vaikų apsinuodijimų skaičius nuo 2020 m. iki 2024 m. išaugo 24 proc., iš jų konsultacijų dėl vaikų apsinuodijimo vaistais – 31 proc., konsultacijos dėl apsinuodijimo buitinės chemijos produktais išaugo 24 proc.

Apibendrinimas

2024 metais stacionarinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose dėl apsinuodijimų gydyti 455 vaikai, ambulatorinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose – 1218 vaikų iki 18 m. amžiaus. Dėl apsinuodijimų gydytų vaikų skaičius 2020-2024 m. turi tendenciją nežymiai didėti. Vaikų apsinuodijimų dalis nuo bendro apsinuodijimų skaičiaus 2024 m. lyginant su 2023 m. sumažėjo 3 proc.: nuo 22 proc. 2023 m. iki 19 proc. 2024 m., bet iš jų - apsinuodijimų vaistais dalis padidėjo 3 proc. ir siekia 36 proc. nuo bendro vaikų apsinuodijimų skaičiaus.

Dažniausiai vaikai apsinuodija amžiaus grupėse iki vienerių ir nuo vienerių iki trejų metų. Vyresniame amžiuje apsinuodijimų tolygiai mažėja, kol nuo 9-12 metų vėl stebima apsinuodijimų skaičiaus augimo tendencija, kuri piką pasiekia 14-16 amžiaus tarpsnyje.

Didžiąją dalį vaikų apsinuodijimų sudaro apsinuodijimai vaistais – 36 proc., alkoholiu, - 31 proc., narkotinėmis bei psichotropinėmis medžiagomis – 11 proc. bei kitų ir nepatikslingų medžiagų toksinis poveikis – 4 proc., apsinuodijimai likusiomis medžiagomis pasiskirsto nuo 1 iki 3 proc.

2024 metais ASPĮ stacionaruose gydytas 141 alkoholiu apsinuodijęs vaikas. Dažniausia dėl apsinuodijimo alkoholiu gydyti 13-17 m. amžiaus vaikai.

2020-2024 m. stacionarinėse ASPĮ gydytų alkoholiu apsinuodijusių vaikų skaičius lyginant su 2023 m. sumažėjo 14 proc., bet stacionaruose gydytų narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis apsinuodijusių vaikų skaičius išaugo 29 proc. Dažniausiai vaikai gydyti dėl apsinuodijimo kanapėmis ir jų dariniais bei kitais ir nepatikslingais narkotikais.

VVKT FBAIS specialistai 2024 metais dėl vaikų apsinuodijimų suteikė 1 238 konsultacijas. Konsultacijų skaičius nuo 2020 iki 2024 m. padidėjo 24 proc.

Pagal priežastis atsitiktiniai vaikų apsinuodijimai 2024 m. sudarė 85 proc. konsultuotų vaikų apsinuodijimų atvejų, tiksliniai vaikų apsinuodijimai sudarė 11 proc., kai apsinuodijimų priežastys nežinomos – 2 proc., šalutinis medžiagų poveikis ir kitos apsinuodijimų priežastys – po 1 proc.

Dažniausiai konsultuota dėl vaikų apsinuodijusių vaistais – 43 proc., buitine chemija – 17 proc., kitomis medžiagomis, augalais – po 6 proc., asmens higienos priemonėmis, pesticidais – po 5 proc.

Parengė:

VVKT Farmakologinio budrumo ir apsinuodijimų informacijos skyrius

2025 10 31